

Usprawniony System Odzysku i Recyklingu Odpadów Opakowaniowych

Z UDZIAŁEM ORGANIZACJI ODZYSKU OPAKOWAŃ

Głównym celem przyświecającym przygotowaniu niniejszej publikacji jest wskazanie możliwości uzdrowienia i usprawnienia systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi w Polsce, przy jak najmniejszej ingerencji w istniejący stan prawny. Publikacja składa się z dwóch modułów:

- I. Główne problemy obecnego systemu funkcjonowania rynku odzysku opakowań
- II. Niezbędne zmiany systemu i wynikające z nich korzyści

Główne problemy rynku odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych

A. Ogólne

- Brak korelacji między zapisami w poszczególnych ustawach – wprowadzono dobre podstawy do rozwinięcia systemu dualnego, ale w praktyce brakuje przełożenia przepisów na funkcjonowanie poszczególnych uczestników rynku.
- Brak skutecznej kontroli Państwa nad systemem.
- Brak egzekucji obowiązujących przepisów.
- Zbyt skomplikowana dokumentacja, wielokrotnie niespójna – zbyt duża swoboda jednostek samorządowych w ustalaniu własnych wzorów.

B. Wprowadzający opakowania

- Szara strefa, czyli grupa przedsiębiorców wprowadzających na rynek opakowania, którzy jednak nie wywiązują się z nałożonych prawem obowiązków, nie ujawniając/ukrywając ten zakres swojej działalności. Wielkość szarej strefy jest trudna do oszacowania, jednak ostrożne kalkulacje wskazują, że obejmuje ona nawet na 35% wszystkich podmiotów.
- Brak kontroli nad danymi podawanymi przez przedsiębiorcę, co skutkuje zaniżaniem masy wprowadzanych opakowań, złą klasyfikacją opakowań, a w efekcie także nieprawidłowym obliczaniem opłat, do wniesienia których zobowiązany jest przedsiębiorca.
- Trudności w samodzielnej realizacji obowiązków, wynikające z niskiej świadomości przedsiębiorców: opieranie się na niezetelnych dokumentach potwierdzających recykling, lub wręcz mylenie dokumentów (np.: KPO z DPR) skutkuje błędami w dokumentacji, a więc także w całym systemie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.

C. Organizacja odzysku opakowań

- Brak instrumentów formalno-prawnych do weryfikacji recyklerów, co może skutkować pojawieniem się na rynku dokumentów wydawanych z naruszeniem przepisów prawnych (vide: punkt D).
- Zbyt mały zakres działalności organizacji – ze względu na brak możliwości fizycznego kontraktowania zakupu i sprzedaży odpadów opakowaniowych, pozostaje właściwie sam handel dokumentacją. Jest to główna patologia polskiego systemu.
- Duży zakres odpowiedzialności prawnej organizacji, przy jednoczesnej znikomej możliwości kontroli innych uczestników systemu (niemożność zweryfikowania masy opakowań raportowanej przez przedsiębiorców, ilości zbieranych przez zbierających i ilości przetwarzanych przez recyklerów).
- Zbyt duża liczba organizacji odzysku, w tym również firm działających formalnie, ale nie partycypujących w ogóle w działaniach dotyczących realnego odzysku odpadów opakowaniowych z rynku.

D. Recyklerzy

- Brak kontroli nad ilością wydawanych DPR-ów (brak audytów, brak bazy danych) – na rynku pojawiają się dokumenty wydawane na odpady opakowaniowe faktycznie nie przyjęte do recyklingu, lub nie będące odpadami opakowaniowymi.
- Błędy w decyzjach (złe procesy recyklingu, błędne opisy procesów etc.), które skutkują kwestionowaniem dokumentacji wydanej w latach ubiegłych przez administrację państwową, często tą samą, która zatwierdzała decyzje wydane danemu recyklerowi. Konsekwencje ponoszą jednak nie tylko recyklerzy, ale zwłaszcza organizacje odzysku i przedsiębiorcy zmuszeni wnosić dodatkowe opłaty.
- Brak monitoringu rynku przetwórstwa odpadów opakowaniowych.

Niezbędne zmiany systemu i wynikające z nich korzyści

A. Podział na odpady opakowaniowe pochodzące z gospodarstw domowych i przemysłu – zróżnicowanie cen pozysku i zagospodarowania odpadów pochodzących z różnych źródeł.

Pozwoli to w krótkim czasie urealnić zarówno cenę u wprowadzającego (podwyższenie stawek), jak i ilość środków przekazywanych zbierającemu (w ramach dopłat do zbiórki i przygotowania tony odpadów opakowaniowych).

B. Zwiększenie dofinansowania dla zbierających poprzez realne dopłaty i usprawnienie zbytu

- **Kwota dofinansowania** przekazywana bezpośrednio zbierającemu przez organizację odzysku (za zebranie, odsortowanie i przygotowanie do transportu 1 tony odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych). Dzięki tej zmianie zbierający może skupić się na swojej głównej działalności – zająć się optymalizacją zbiórki i segregacji odpadów.
- **Odpowiedzialność za transport i przekazanie odpadów opakowaniowych** do recyklingu leży po stronie organizacji odzysku. Organizacja odzysku z jednej strony podpisuje kontrakt z recykerami, określając ilości i jakość surowca odbieranego od zbierających, z drugiej zaś, określa tę jakość w umowie organizacja – zbierający. Tym samym:
 - zbierający ma pewność zbytu na zakontraktowane odpady (ustabilizowanie zbytu nawet na gorszej jakości materiał pochodzący ze zbiórki selektywnej),
 - organizacja zyskuje kontrolę nad faktycznym przepływem materiału i jego jakością (m.in.: natychmiastowy wgląd w ewentualne jakościowe reklamacje od recyklera, można na bieżąco monitorować i przekazywać informacje zwrotne),
 - jasno wykazane zostaną możliwości zbierających, jakość odsortowywanego przez nich surowca i ewentualne patologie.

C. Audyty

- **Audyty dla wprowadzających** – weryfikujące klasyfikację i ilości raportowanych opakowań – mogłyby być przeprowadzane w ramach audytów finansowych. Wraz z zapowiadaną bazą danych o odpadach pozwoliłyby one na szybsze ograniczenie szarej strefy w Polsce.
- **Audyty dla recyklerów** – weryfikujące decyzje, potwierdzane ilości etc. – są już wpisane w ustawę, wystarczy wdrożyć zapisy.
- **Audyty dla organizacji odzysku** – miałyby weryfikować podpisywane umowy, w szczególności dotyczące odpadów pochodzących z gospodarstw domowych.

Wprowadzenie tych 3 podstawowych zmian pozwoli przede wszystkim na:

KRÓTKOTERMINOWO

- Bardziej transparentne przekazywanie ilości zbieranych opakowań do recyklingu i odzysku. Ograniczenie możliwości wystawiania dokumentów potwierdzających recykling bez faktycznego przepływu surowca.
- Zwiększenie dopłat dla zbierających, co bezpośrednio wpłynie na możliwość większego zaangażowania w maksymalizowanie ilości i poprawę jakości surowca odbieranego ze zbiórki selektywnej.
- Pomoc w zagospodarowaniu surowca również gorszej jakości, optymalizacja jakości selektywnej zbiórki.
- Ograniczenie ilości funkcjonujących na rynku organizacji odzysku do największych i realnie działających w kierunku usprawnienia systemu.

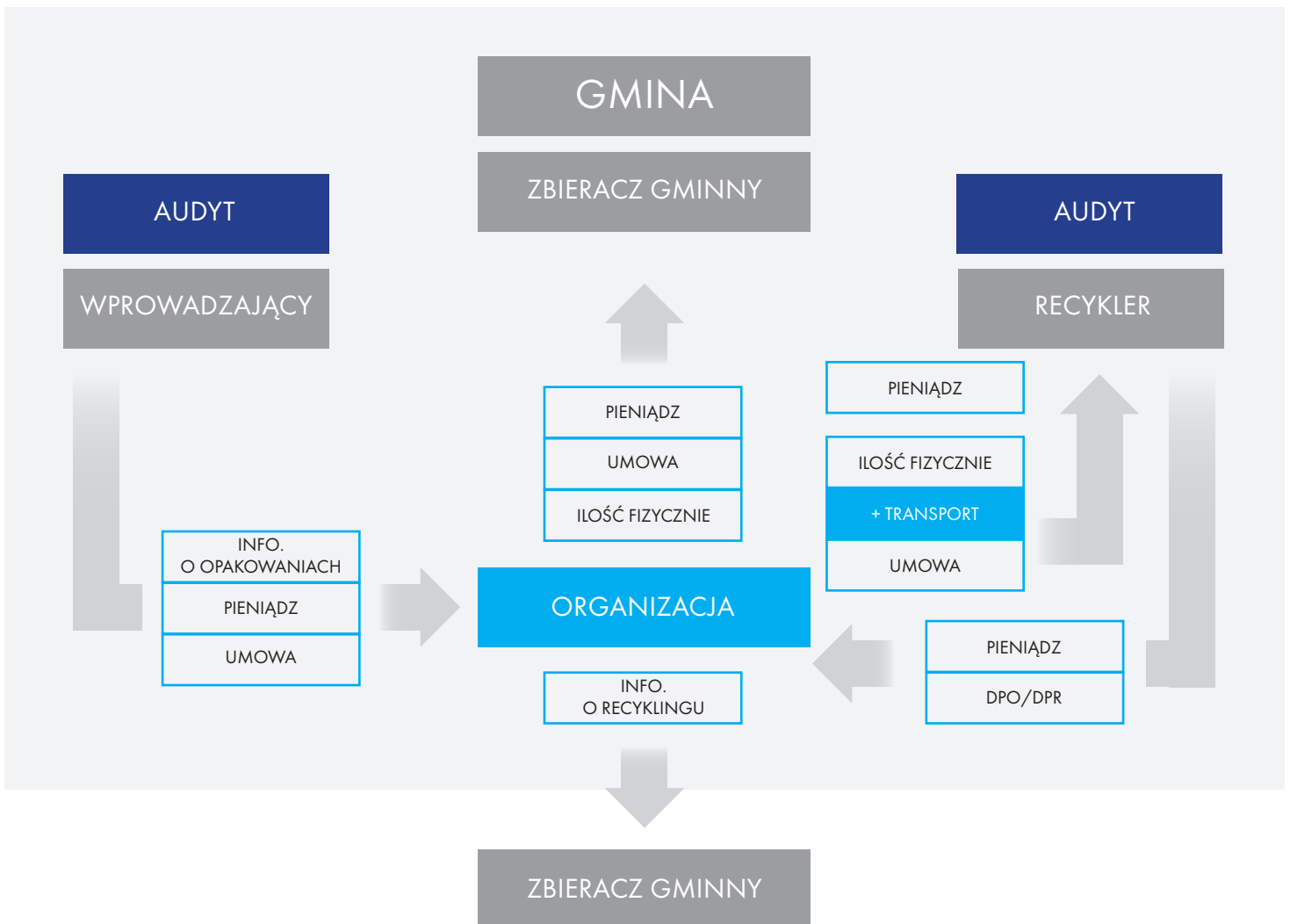
ŚREDNIO I DŁUGOTERMINOWO

- Zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na optymalizację odzysku surowców wtórnych.
- Zwiększenie świadomości i odpowiedzialności podmiotów wprowadzających na rynek opakowania.
- Realne korzyści dla mieszkańców w gminach, gdzie zbierający faktycznie dba o jakość segregacji.
- Zmniejszenie szarej strefy.
- Wylimitowanie z rynku nierzetelnych recyklerów.

Oczywiście jest to początek drogi, ale bez podjęcia kroków zmierzających do scalenia istniejących rozwiązań, nie będziemy w stanie wypracować rozwiązania, które pozwoli na długofalową optymalizację gospodarki odpadami opakowaniowymi w Polsce.

Usprawniony System Odzysku i Recyklingu Odpadów Opakowaniowych

Z UDZIAŁEM ORGANIZACJI ODZYSKU OPAKOWAŃ

Glosariusz

- **System dualny** – system gospodarowania odpadami opakowaniowymi oparty na zbiórce i zagospodarowaniu odpadów opakowań jednostkowych, którego głównymi nadzorującymi są organizacje odzysku, prowadzące i organizujące całość zadań z zakresu zbierania, transportu i przetwarzania odpadów opakowaniowych.
- **Karta Przekazania Odpadów (KPO)** – dokument potwierdzający poprawne pozbycie się odpadu (przekazanie go kolejnemu posiadaczowi lub ostatecznemu odbiorcy). KPO nie potwierdza wykonania odzysku lub recyklingu przekazywanych odpadów.
- **DPR, DPO** – dwa odrębne dokumenty wystawiane przez przedsiębiorcę prowadzącego recykling lub inny proces odzysku odpadów opakowaniowych, potwierdzające odpowiednio: (DPR) recykling odpadów opakowaniowych, w tym ich masę i sposób recyklingu oraz (DPO) inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, w tym ich masę i sposób odzysku.
- **Recykler** – podmiot posiadający odpowiednią decyzję administracyjną i – na jej podstawie – poddający odpady opakowaniowe powtórnemu przetwarzaniu (z wyjątkiem odzysku energii), w celu uzyskania produktów, materiałów lub substancji wykorzystywanych w pierwotnym celu lub innych celach.
- **Zbierający** – podmiot, który na podstawie odpowiedniej decyzji administracyjnej – pozyskuje i gromadzi odpady oraz przygotowuje je do transportu do miejsc przetwarzania.

INTERSEROH Organizacja Odzysku Opakowań S.A.
ul. Wiertnicza 165
02-952 Warszawa

telefon: +48 22 742 10 22
faks: +48 22 642 07 82
e-mail: biuro@interseroh.com
www.interserohpolska.pl

KRS 0000266658
NIP 5213409980
Wysokość kapitału zakładowego: 2.500.000 PLN

Publikacja została wydrukowana na papierze ekologicznym Cocoon Offset 250 g.
Dzięki wykorzystaniu papieru pochodzącego z makulatury negatywny wpływ na środowisko został zmniejszony o:

10
kg mniej odpadów

1
kg mniej gazów cieplarnianych

15
km krótsza podróż samochodem
średniej klasy europejskiej

266
litrów mniej zużytej wody

16
kWh mniej zużytej energii

16
kg mniej zużytego drewna